

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Voorjaar in het duin

In het voorjaar, zo vanaf maart, raakt het duingebied steeds meer bevolkt met zangvogels. Vogels die na de winter terugkeren uit de overwinteringsgebieden in het zuiden. Eén van die soorten is de kneu. Kneutjes zijn alleraardigste, kleine zaadeters die we bijna altijd in kleine groepjes zien of in paartjes. Onopvallend bruine vrouwtjes en de kleurrijke mannetjes met robijnrood voorhoofd en dito borst. De soort broedt graag in doornig struikgewas zoals meidoorn en braam. Doornige struiken en een overvloed aan zaden van kruiden en grassen, is er voor een vogel een gebied meer geschikt dan de duinen? En twijfelen we welke vogeltjes voor ons op of overvliegen, dan verradt de kneu zich door zijn roep: knut-knut-knut.

Kneu. Foto: Sytske Dijkse-Foto Fitis

Duingebied aan wadkant bij Prins Hendrikpolder in de maak. Foto: Sytske Dijkse-Foto Fitis

Nieuw duingebied op Texel

De afgelopen halve eeuw zijn door kustafslag enige honderden hectaren Texels duin in zee verdwenen. Maar het duingebied is in 2018 ook aanzienlijk uitgebreid. Niet aan de westkant, maar aan de oostkant van het eiland. De dijk moest hier voor de veiligheid versterkt worden. In het zoeken naar een meer natuurlijke en bestendige manier van kustverdediging rees het plan een deel van de dijk te versterken met een zandlichaam. Na een lang traject van bestuurlijk overleg en procedures is dat plan ten slotte ook uitgevoerd (zie ook Stuifduin 2018-1). Langs de circa 3 km lange dijk van de Prins Hendrikpolder is in plaats van dijkversterking en -verbreding een zandlichaam opgespoten, zelfs hoger dan de dijk zelf en aflopend naar de Waddenzee. Niet recht en strak maar met een soort baai of inham. Gehoopt wordt dat hier een natuurlijk gebied ontstaat dat begroeid raakt en meer aan de waterkant plaats biedt aan strandbroeders zoals plevieren en sterns. Een fietspad, wandelroute en uitkijkplaats moeten dit nieuwe duingebied ook zichtbaar maken voor geïnteresseerden en natuurliefhebbers. Een paar cijfers: de sleephopperzuiger Bartolomeus Dias heeft 480 maal van en naar de Noordzee gevaren om ruim 5 miljoen kubieke meter zand (ongeveer 250.000 vrachtwagens) aan te voeren. Er zijn maanden lang dag en nacht 50 mensen aan het werk geweest. En er is 13 km antistuijscherm geplaatst en 2000 kubieke meter papiercellulose opgespoten om te voorkomen dat het nog kale zand meteen de polder instuift.

Strand opruimen met SBB. Foto: Barbara Wagenaar Doeksen

'Elk nadeel hep ze voordeel'

Deze beroemde uitspraak van Johan Cruijff bleek weer eens te kloppen. Na de containerramp van begin januari, die stranden en duinen van de Waddeneilanden bedekte met angespoeld plastic afval (zie ook Stuifduin in dit nummer), stroomden de hulpverleners toe. Vrijwilligers uit heel het land trokken naar het noorden. Ineens bleek hoeveel mensen zich wilden inzetten voor het behoud van de kustnatuur. Het probleem van de vervuiling op zee, hoewel al lang bekend, kwam nu akelig dichtbij en opende vele ogen. Natuurlijk had deze ramp nooit mogen gebeuren. Als de gebeurtenis nu leidt tot structurele veranderingen is de ellende misschien toch nog ergens goed voor geweest.

5000 soortenjaar levert 6812 soorten op

In het jaar 2018 zijn in Nationaal Park Hollandse duinen 6812 verschillende plant- en diersoorten geteld. Ruimschoots meer dan het aanvankelijke streven, want 5000 soorten was het uitgangspunt. Vanzelfsprekend zijn de initiatiefnemers heel tevreden. Er waren zelfs 14 soorten bij die nooit eerder in Nederland werden waargenomen! Het Nationaal Park is dus nog rijker aan natuur dan gedacht, vooral dank zij de vele verschillende groene landschappen, die met elkaar in verbinding staan: natte en droge duinen, landgoederen en bossen. 'Het gouden randje van de Randstad', noemt beheerder Dunea het gebied. En niet onterecht!

Bloeiend Meijendel. Foto: Sytske Dijkse-Foto Fitis

Fosforworm. Foto: Sytske Dijkse-Foto Fitis

Lichtgevende worm, een nieuwe Nederlandse soort

Wormen horen niet direct tot de spectaculaire duinnatuur. Toch is de volgende waarneming het vermelden waard. Op zaterdag 27 oktober werd de 'Nacht van de Nacht' georganiseerd, een jaarlijks evenement om aandacht te vragen voor de natuurlijke duisternis. In dat kader vond ook op Texel een nachtexcursie plaats. Onder leiding van duincon-sulent Adriaan Dijkse werd langs de Mokbaai naar de Horsmeertjes gewandeld. Langs een smal paadje zagen enkele deelnemers plots, op de grond, enkele kleine lichtjes. Waar kwam dat vandaan? Werde dat licht door een diertje gemaakt? Met enige moeite werd een klein dun wormpje gevonden van zo'n 2 cm lengte. Het aanvankelijke raadsel werd opgelost nadat er enkele konden worden verzameld en bekeken door deskundige Ton van Haaren: Microcoleis phosphoreus, de fosforworm. De eerste vondst voor ons land! Wel een exoot uit Zuid-Amerika die door de plantenhandel wereldwijd verspreid is geraakt.